

न व नी त

2015 - 16

मिनिचित्रे

उत्सवाची सुंदरी संपत्ती वहावीचे वर्ग सुरू सावे. वर्गाच्या भिंती खूपच खराब साव्याहेल्या, मुलांनी त्या रंगावायल्या ठरवल्या. त्यातूनच भिंतीवर चित्र काढण्याची कल्पना पुढे आली. मग वहावीच्या मुलांनी इंटरनेटवर wall-paintings शोधल्या, त्यातून त्यांनी एका बाजूची निवड केली. भिंतीवर सात काढले आणि वर्गाचा नुसच बदलला.

मग प्रत्येक वर्गाला आपापला वर्ग रंगावायचा होता आणि चित्र काढायची होती. पण ४थी - पुढी - ६वी च्या मुलांना मयत लागणार होती. ती मयत करायचे ठरवले. प्रथम त्या-त्या वर्गात जाऊन त्या वर्गाला कीणतारंग द्यायचा असे ते ठरवले. विद्यार्थ्यांच्या मदतीने चित्र काढण्याची भिंत नक्की केली. त्यांच्या कल्पनेनुसार कागदावर चित्र रेखाटल्यास्य सुस्वात केली. 'नेट' वरून आम्ही फोटो पाहून त्यांची मयत घेत होती. इतर वर्गाच्या चित्रांची रेखाटणे ही पूर्ण होत आली. पण आमच्या रयत्ता आवडीच्या वर्गात मात्र अजून भिंती रंगवण्याचेच कामचालू होते. रंगाची शेड चुकली होती. त्यामुळे वर्गात गोंधळ चालला होता. म्हणून आम्ही दुसऱ्या वर्गातील चित्राचे रंगकाम सुरू केले.

प्रत्येक वर्गाच्या भिंतीचा मोकळा झाला, त्यावरील पिनबोर्डसनी व्यापलेली जागा बऱ्याच लक्षात घेवून वर्गात रंगकाम करावयासुस्वात केली. दुकानातून रंग, सेनर, बमल्यान इत्यादी आणून मिक्स करून हव्याच्या शेड्स तयार केल्या. प्रथम भिंतीवर प्राथमर मारला. पहिल्या-पहिल्यांदा स्केचस चुकली. मग आम्ही कला-रिक्ततांची मदत घेतली. पहिल्यांदा एक-एक चित्र रंगावायला आम्हाला २-५ दिवस लागायचे. नेतर मात्र १-१ पिवसात चित्र पूर्ण करावयासुस्वात केली. हे सर्व करताना आम्हाला खूप मजा आली. आणि आमच्या प्रका नवीन करिअरची सुस्वात आली. गावात ४-५ घरी चित्रे काढायच्या ऑर्डर्स आम्हाला मिळाल्या.

सिद्धांत निकळने, ४^{थे} अंश

प्रगत शिक्षण संस्था, फलटण
वार्षिक पत्रिका

नवनीत

मे २०१६

संपादकीय सहाय्य

मंजिरी निमकर

मधुरा राजवंशी

अरुणा शेवाळे

मुखपृष्ठ

जितेंद्र काकडे, सिद्धांत निकाळजे,

चैतन्य राऊत, तन्मय कुंभार, इ. ८ वी

मुखपृष्ठ मांडणी

वसीम मणेर, रोहित चव्हाण

प्रकाशन: प्रगत शिक्षण संस्था, रिंग रोड, फलटण ४१५ ५२३

संगणकीय अक्षरजुळणी: सुषमा पंडित, विशाल मोहिते

संगणकीय अक्षरजुळणी सहाय्य: प्रकाश अनभुले

छपाई: ग्रीन ग्राफिक्स, सी -१०२, सुनिता अपार्टमेंट, १४१७ कसबा पेठ, पुणे

फोन: ०२१६६-२२३०४१

email : pragatshikshansanstha@gmail.com

website : www.pragatshikshansanstha.org

अनुक्रमणिका

प्रस्तावना/मधुरा राजवंशी / ४
बाळाचे पाय/प्रणव निकम/ इ. २ री/ ५
शेवगा/ यश केंजळे/ इ. ३ री/ ६
जत्रा /ज्ञानेश्वरी भिसे/ इ. ४ थी/ ७
गाय सुटली.../तनिष्का मदने/ इ. ४ थी/ ८
सुट्टीतली मजा/ मतिन मणेर/ इ. ४ थी/ ९
पेरूचं झाड आणि मी/ संजना पाटणे, सृष्टी कदम/ इ. ४ थी/ १०
फक्त/ श्रावणी फरादे/ इ. १ ली/ १०
आनंदाचे झाड/ शिवाजी ननावरे/ इ. ४ थी/ ११
आमची ग्लोरी/ शरयू माने/ इ. ३ री/ ११
असे माझे बाबा/ शिवांजली ढेंबरे/ इ. ७ वी/ १२
पाऊस हरवला/ हर्षवर्धन मोहिते/ इ. ७ वी/ १२
नवी झोपडी/ नेहा थोरात/ इ. १ ली/ १२
सच्ची सहायता/ यश काकडे, पवन खेडकर, कुणाल मिरगणे/ इ. ६ वी/ १३
चिमण्यांचं माहेरघर/ रुपल पाटोळे/ इ. ६ वी/ १५
माझी आजी/ साक्षी कोळेकर/ इ. ४ थी/ १६
आकाश/ संजना पाटणे/ इ. ४ थी/ १६
थॉमसनची गंमत/ अनुष्का निंबाळकर/ इ. ५ वी/ १७
प्रश्नांची उत्तरे/ ऋचिका कुंभार/ इ. ७ वी/ १८
आला पाऊस/ अभिलेश बनकर/ इ. ५ वी/ २०
क्रीडामहोत्सव/ सिध्देश ओतारी/ इ. ६ वी/ २१
दगूड/ तन्मय मोरे/ इ. ७ वी/ २२
देवळे आणि माकडे/ वैष्णवी पिसाळ/ इ. ६ वी/ २४
चिडिया/ श्रुती गांधी/ इ. ६ वी/ २५

आशू व मित्र/ जिऊ निमकर/ इ. ८ वी/ २६

खरी कमाईचा अनुभव/ सई फौजदार / इ. ६ वी/ २७

On That Day/ Atharva Hampe/ 7th / 29

Rabbit Hunting/ Vaibhav Beldar/ 10th/ 30

Sunbird / Avirat Kachare/ 6th/ 31

We Like Granny Cloud/ Prajay Shinde/ 5th/ 32

A Memorable Trek/ Chaitanya Raut/ 8th/ 33

The Sad Snake/ Tasmiya Momin/ 6th / 34

Bad Luck/ Vaishnavi Ghanwat/ 7th/ 35

Walk with My Hen/ Sonali Kakade/ 10th/ 36

प्रस्तावना

यावेळचा नवनीतचा अंक पाहाताना प्रकर्षाने जाणवणारी एक गोष्ट म्हणजे जवळजवळ निम्म्याहून अधिक लेख व कविता प्राणी, झाडे व निसर्गाशी संबंधित आहेत! मुलांच्या भावविश्वात या गोष्टींना किती महत्त्व आहे हे यावरून दिसते, मग तो कपिलेचे बाळ पाहून प्रणवला झालेला आनंद असो, रूपल आणि श्रुतीचे चिमणीप्रेम असो किंवा मग यशचे शेवग्याच्या झाडाशी आणि शिवाजीचे शाळेच्या मैदानावरील झाडाशी जुळलेले बंध. वैष्णवी आणि अथर्वने माकडांमुळे माणसांची उडालेली भंबेरी टिपली आहे. संजना आणि सृष्टी जादूच्या दिव्याकडे पेरूचे झाड आणि पक्ष्यांचा थवा मागतात! वैष्णवी घनवटचे 'Bad Luck' असे आहे की तिने ठेवलेली सर्व मांजरे काही ना काही कारणाने तिने गमावली आहेत. लेखात ती शेवटी म्हणते की मी आता मांजर ठेवणार नाही कारण कोणतेच मांजर माझ्यामुळे मरावे असे मला वाटत नाही. मुलांच्या निसर्ग व प्राण्यांप्रतीच्या संवेदनेचा अजून काय पुरावा हवा? अविरतने 'Sunbird' चे आणि त्याचा घरट्याचे केलेले बारीक निरीक्षण अप्रतीम!

या नवनीतमध्ये छोट्यांचे लेख बऱ्याच जास्त प्रमाणात आहेत. ज्ञानेश्वरी, श्रावणी, शिवाजी यांच्या लेखांमधली मूळ भाषा मुद्दामच बदललेली नाही. एकतर त्यामुळे व्यक्त होण्याचा मुलांचा आत्मविश्वास वाढतो आणि शिवाय लेख व कवितांचे सौंदर्यही अबाधित राहते.

यावेळी विनोदाच्या अंगाने जाणारे ३-४ लेख व कविता आहेत. अनुष्काने लिहिलेल्या 'थॉमसनची गंमत' मध्ये आपल्या कधी डोक्यातही येणार नाही अशी कल्पना केली आहे आणि संवादांमधून विनोदनिर्मिती साधली आहे. खरी कमाईच्या वेळी झालेला पचका सई प्रांजळपणे कबूल करते. तस्मियाने एका दुःखी सापाला त्याच्या बायकोने दिलेला दिलासा अतिशय कमी शब्दांमध्ये उत्तम मांडला आहे. आणि सोनालीचा कोंबडीला फिरायला घेऊन जायचा प्रसंग तर फारच मजेदार!

'सच्ची सहायता', 'प्रश्नांची उत्तरे', 'दगूड' हे अनुभवांवर आधारित मोठेसे लेख आहेत. संवाद व वर्णनांच्या माध्यमातून लेखांचा अशा प्रकारे विस्तार करता येणे सर्वांना जमतेच असे नाही! 'थॉमसनची गंमत' आणि 'आशू व मित्र' या दोन काल्पनिक कथा आहेत. मुलांकडून या प्रकारचे लेखन जरा कमीच मिळते.

बहुतेक सर्व लेख व कवितांची चित्रे त्या-त्या लेखक-कवींनी काढली आहेत. आठवीतील जितेंद्र, सिद्धांत व तन्मय यांनीही काही रेखाचित्रे काढली आहेत.

दरवर्षीप्रमाणे हे नवनीतही आपल्याला वाचनाचा सुंदर अनुभव देईल ही खात्री आहे.
Happy and thoughtful reading!

मधुरा राजवंशी

बाळाचे पाय

प्रणव निकम

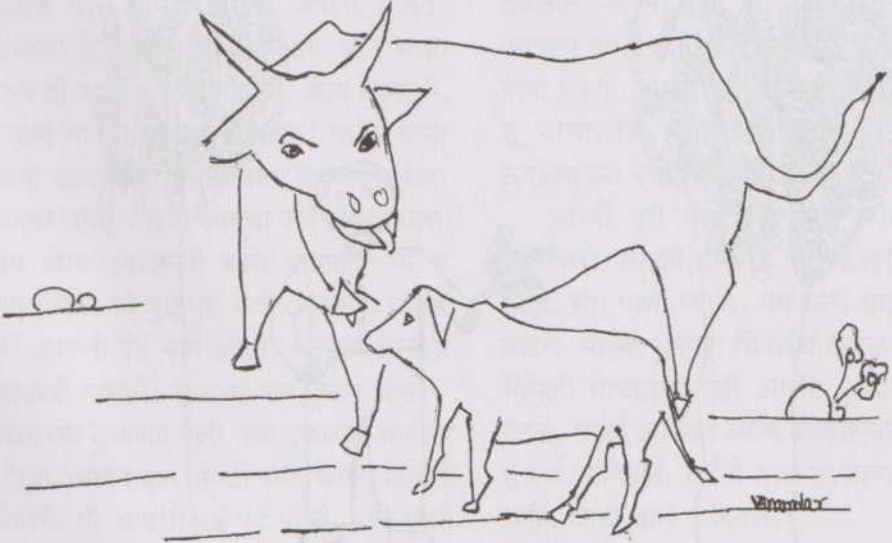
इ. २ री

आम्ही पंढरपूरवरून एक गाय आणली. ती काळ्या रंगाची होती. आणि तिच्यावर पांढऱ्या रंगाचे ठिपके होते. आम्ही तिला कपिला अशी हाक मारतो. तिला बाळ होणार होते. एके दिवशी आम्ही सकाळी लवकर उठलो तेव्हा आम्हाला वाटले की कुत्रा आला आहे. पण ते गाईचे पिल्लू होते. तिचे नाव आम्ही गौरी ठेवले. मी गौरीबरोबर खूप खेळायचो. ती सगळीकडे पळायची.

परत काही दिवसांनी कपिलेला बाळ होणार

होते. रात्री त्या बाळाचे पाय बाहेर आले होते. आजीने ते पिल्लू बाहेर ओढून काढले.

तेव्हा मी जाधववाडीला होतो. काकांनी मला वॉट्सअॅपवर फोटो पाठवला. सकाळी मी शाळेत आलो तेव्हा शनिवार होता. शाळा सुटल्यावर मी घरी गेलो आणि बाळाला पाहिले. मला खूप आनंद झाला. आम्ही तिचे नाव शर्वरी ठेवले. ती तिच्या आईसारखी दिसते. शर्वरी हरणासारख्या उड्या मारते. ती मला खूप आवडते.

शेवगा

यश केंजळे

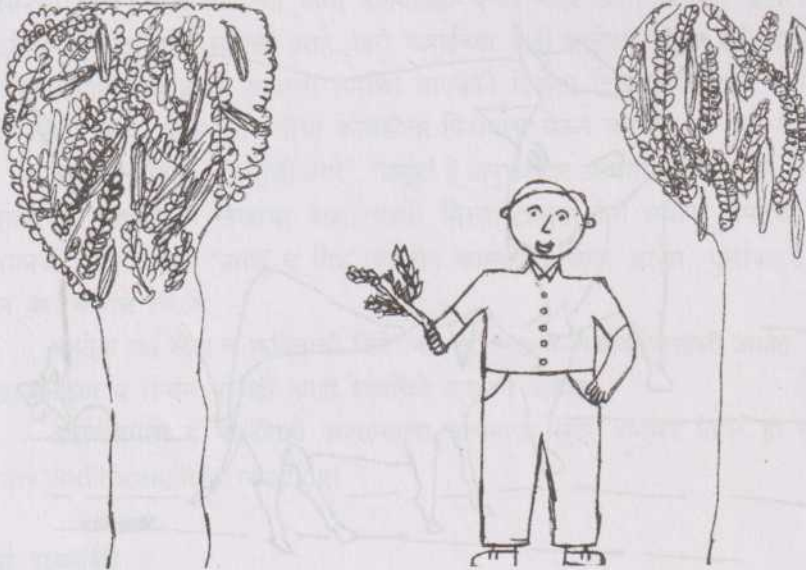
इ. ३ री

आमच्या मक्याच्या शेतात नांगरणी करताना बाबांनी तिथला शेवगा तोडला. त्या झाडाला खूप शेंगा येत होत्या. झाड तोडल्यावर मला वाईट वाटले.

आम्ही नांगरणी केल्यावर तिथे मग आम्ही मका लावला. पण शेवग्याच्या मुळ्या राहिल्या होत्या. आणि एकदा आमच्या मक्याला पाणी द्यायचे होते. पाणी दिले की मका उगवला आणि त्याबरोबर शेवगापण उगवला. मग

मला आनंद झाला. पण बाबांनी तो शेवगा परत तोडून टाकला. मग मला वाईट वाटले.

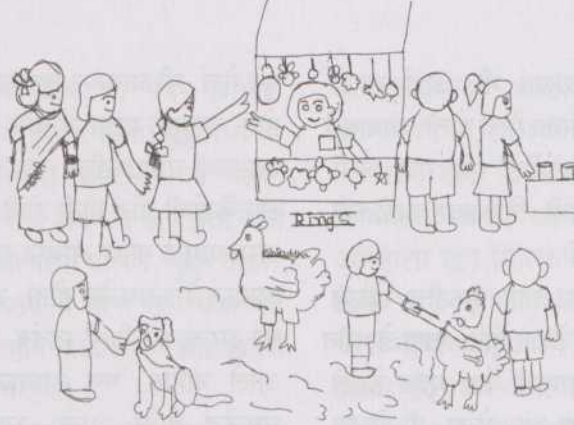
शेवग्याच्या जागेवर मेंढ्यांचा गोठा बांधायचा आहे. गोठ्याच्या कडेने डाळिंबाची रोपे लावणार आहे असे मला बाबांनी सांगितले आहे. त्या रोपांना पाणी देण्यासाठी छोट्या छोट्या पाईप आणणार आहोत. सध्या शेवगा परत फुटून आलाय.

जत्रा

ज्ञानेश्वरी भिसे

इ. ४ थी

आमची भिवाई देवीची जत्रा लय भारी भरती. मी जत्रंत लय मज्जा करती. जत्रंत येणारे पावणं पण आमच्याबरोबर जत्रंला येतात. जत्रंच्या दिवशी मी, माझी आय आन् माझा भाव श्री आम्ही जत्रंला गेलतो. आय म्हणाली, “काय पायात पायात चालताय! वाईच कणा कणा चाला की.” माझी आय लय कणा कणा चालत व्हती. माझ्या आयचा पाय दुखू लागला. मग आय दमादमानी चालू लागली. मी व माझा भाव श्री पुढं पुढं गेलो. आयला वाटलं की आपली पोरं मागं हायत. त्यामुळं आयला काळजी नव्हती. आयला एक दुकान दिसलं. आय त्या दुकानात गेली. त्या दुकानात अंगठ्या होत्या. आयनं एक अंगठी पसंत केली. तिन् ती घेतली. मी आपली पुढं पुढं गेली. माघे बघते तर काय, माझा भाव पण नाय आन् आय पण

नाय. मी मागे पळली अन् तिला शोधाय लागली. मला आय दिसली. ती पाया पडाय भिवाईच्या देवळात निघाली होती. मी पळत सुटली. मी आयला सगळं सांगितलं. आम्ही तिघं देवीच्या पाया पडलो. आयनं देवीला सांगितलं, “मला तू वाचवलंस. अशीच माझ्याच नाही तर सगळ्यांच्या पाठीशी उभी रहा.”

आम्ही घरी गेलो. ही गोष्ट सगळ्यांना सांगितली. सगळी ही गोष्ट कान देऊन ऐकत होती. म्या पाणी प्याले. मग मला वाईच बरं वाटलं. माझ्या सपनात भिवाईचं देवाळ आलं. तिथली माणसांची गर्दी आली. सकाळी मी उठले, सगळं आवरलं आणि शाळेतल्या ताईना हे सर्व सांगितलं. ताईनी मला हा प्रसंग तुझ्या वहीत लिही असं सांगितलं. ■

गाय सुटली...

तनिष्का मदने

इ. ४ थी

लहानपणी उन्हाळ्यात मी, आई सगळे मामाच्या गावाला वाठारला गेलो होतो. मामाकडे भरपूर गाई होत्या. त्यातील एक गाय जर्सी होती. ती पिवळसर होती. तिच्यावर काळे चट्टे होते. ती मारकुटी होती.

एकदा मी घराच्या मागे एकटीच खेळत होते. तिथे दुधाचे केंड ठेवले होते. मामा डेअरीत दूध घालून आला. मामानी केंड धुवून ठेवले आणि तो चहा प्यायला आत गेला. मी खेळत त्या केंडात जाऊन बसले. तेवढ्यात काय झाले, की ती जर्सी गाय सुटली. तिला तहान लागली होती म्हणून ती सुटली असेल असे मला वाटते. ती केंडाकडे आली. तिला वाटलं असेल या केंडात पाणी असेल. तिने आत डोकावलं तर त्यात मी होते.

गाईनं केंडाला दुशी दिली. तसं केंड घरंगळत

पुढे गेलं. मी घाबरून खूप रडत होते. केंड मोठं होतं. त्यामुळे माझा आवाज केंडात घुमत होता. आमच्या मामाकडील केंडंतर वेगळीच होती. त्या केंडांची तोंड मोठी होती. आणि केंड खुलं असल्यामुळे माझा आवाज घुमत होता. त्यामुळे आवाज वेगळाच येत होता. आई-बाबांना वाटलं की दुसरंच कोणीतरी रडतंय. त्यामुळे ते बाहेरच आले नाहीत. पण आवाज थांबेना. तेव्हा सगळेच बाहेर आले. आवाजाच्या दिशेने केंडाकडे आले आणि बघतायत तर काय? आत मीच रडत होते. मला बाहेर काढलं. आणि मामींनी त्या गाईला बांधलं. तेव्हा माझ्या गुडघ्याला लागलेली खूण अजून आहे. त्यामुळे हा अनुभव कायम माझ्या स्मरणात राहील.

सुट्टीतली मजा

मतिन मणेर

इ. ४ थी

आज आमचा शेवटचा पेपर झाला. उद्यापासून सुट्टी सुरू होणार होती. सुट्टीमध्ये मी माझ्या मामाच्या घरी कोळकीमध्ये गेलो. मामाच्या घरासमोरील अंगणात खूप झाडे वेली आहेत. त्या झाडांना पाणी घालणे, फुले तोडणे, गोळा करणे हे करायला मला खूप मजा येत होती. मामाच्या लहान बाळाला मी झाडाखाली घेऊन गाणी म्हणत होतो.

नंतर तिथे मावशीपण सुट्टीला आली. तिच्याबरोबर मी व ताई पुण्याला गेलो. तिथे आम्ही कात्रज पार्कमध्ये गेलो. नंतर तुळशी बागेत गेलो. मावशीने मला शाळेचे कपडे घेतले

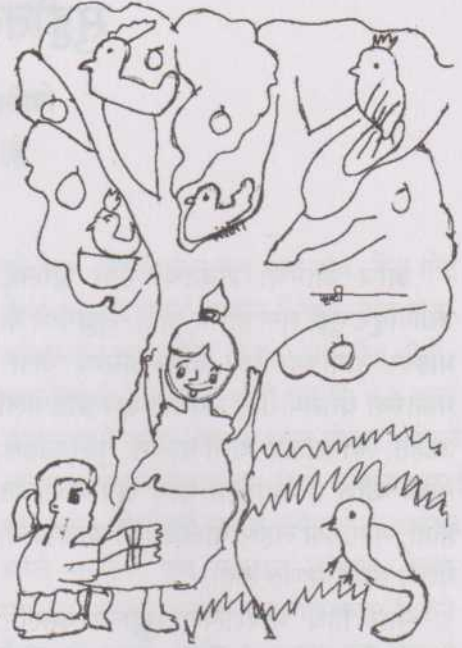
व वह्या घेतल्या. आम्ही खूप आनंदात होतो. आम्ही पी.एम्.टी.मध्ये बसलो.

नंतर दोन दिवसांनी बाबा आम्हाला घेण्यासाठी आले. आम्ही गाडीवरून येताना आम्हाला खूप सिग्रल लागले. तेव्हा हिरवा दिवा लाल होण्याआधी मी बाबांना चला चला म्हणायचो, आणि तेवढ्यात दिवा लाल झाला की थांबा थांबा म्हणायचो. बाबांना मी ट्रॅफिक दादाही दाखवले. नंतर आम्ही फलटणला घरी आलो.

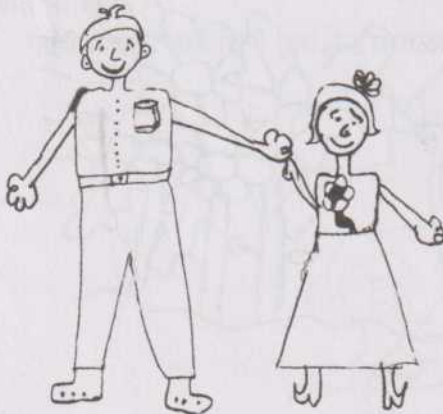

पेरुचं झाड आणि मी

एकदा सापडला जादूचा दिवा
मी मागितलं पेरुचं झाड व पक्ष्यांचा थवा
आनंद झाला म्हणून चढले झाडावर
घाईत पाय अडकला फांद्यावर
पेरु तर खावासा वाटत होता
पण पाय तर काढता येत नव्हता
झाडावर होते पेरु भरपूर
त्यावर कोकिळ पक्ष्याचे गाणे मंजूळ
निसटत निसटत पाय काढला
हळूच कोणीतरी खालून ओढला
ताई म्हणाली, झालं का चढून झाडावर?
पण मी म्हणाले, पडलं ना पक्ष्यांचं गाणं
कानावर?

संजना पाटणे, सृष्टी कदम
इ. ४ थी

फक्त...

पप्पा तुम्ही खूप छान आहे
पप्पा तुम्ही मला येताना चॉकोस आना
मला खूप आवडतात
पप्पा मला अजून ड्रेसपन आना
अजून स्टीकर आना
अजून मला काही नको
फक्त मला तुम्ही रोज आनायला या बास.

श्रावणी फरांदे
इ. १ ली

आनंदाचे झाड

शिवाजी ननावरे

इ. ४ थी

मैदानावरील झाडे तोडले तेव्हा आम्हाला खूप वाईट वाटले. आम्ही तिथे जेव्हा गोठ्या खेळायचो तेव्हा खूप मोठी सावली असायची. जेव्हा आम्ही कॅच कॅच खेळायचो तेव्हा पुढे सावली असायची आणि मागे ऊन असायचे. झाडावर खूप घरटी असायची.

झाड तोडले तेव्हा काही घरटी खाली पडून मोडली, काही घरट्यांतील अंडी फुटली,

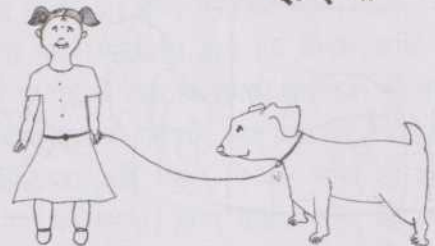
काही पिळ्ळे मेली. तिथे गाय झाडाखाली बसायची. जेव्हा तिथे झाड असायचे तेव्हा पक्षी झाडावर बसायचे. आता तिथे एक बी पक्षी येत नाही. आता आम्हाला खूप वाईट वाटते. आम्हाला उन्हात खेळू वाटत नाही.

आमची ग्लोरी

माझी मैत्रीण आहे ग्लोरी
ती आहे पांढरी पांढरी
खाते ती दूध चपाती
करते ती खूपच मस्ती
अनोळखी माणसांवर ती भुंकते
ओळखीच्या माणसांवर उड्या मारते
बाहेर जायचे असले की लाडात येते
वाकडी शेंपूट जोरात हलवते
नेलं नाही तर रुसून बसते
दोन पायांत तोंड ठेवून बसते
दिवसा ती लोळत पडते

पण रात्रीची राखण करते
जेव्हा आम्ही गावावरून येतो घरी
शेपटी हालवत करते कूर्ई कूर्ई
तिला आणले तेव्हा ती होती पिल्लू स्वतः
मात्र आहेत तिला पाच पिळ्ळे आता

शरयू माने
इ. ३ री

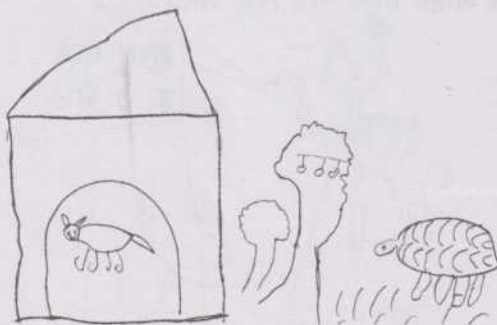

असे माझे बाबा

कामावरून थकून आल्यावर मायेने थोपटतात
ते माझे प्रिय बाबा असतात
हट्ट करते बाहेर जायचं फिरायला
नेतात बाहेर फिरायला,
पण देत नाहीत उघड्यावरचं खायला
बाबांना विचारते पडलेले प्रश्न मला
ते हसून म्हणतात, किती प्रश्न पडतात हिला!
आई जेव्हा ओरडत असते मला
तेव्हा बाबा म्हणतात, ओरडू नको गं तिला
एखादं टेन्शन असेल तर सांगत नाहीत
आपल्या मनात साठवतात सर्व काही
कधी ओरडतात, कधी रागवतात,
तर कधी कौतुक करतात
असे हे माझे बाबा मला खूप आवडतात!!!

शिवांजली ढेंबरे

इ. ७ वी

पाऊस हरवला

खेळत होतो आम्ही मैदानात
सर्वजण मारत होते फुटबॉलला लाथ
सगळीकडे वातावरण होते गार
तेव्हाच माझ्या हातावर पडले
पावसाचे थेंब चार
सगळे म्हणाले चला त्या झाडाखाली
पाऊस थांबण्याची
वाट बघत बसलो आम्ही
थोड्यावेळानी पाऊस हरवला
म्हणून आम्ही खेळ परत चालू केला.

हर्षवर्धन मोहिते

इ. ७ वी

नवी झोपडी

एका कासवाला झोपडी घावली
झोपडीत त्याला मांजर दिसली
मांजर आणि कासवाची मैत्री जमली
दोघांनी मिळून मजा केली.

नेहा थोरात

इ. १ ली

सच्ची सहायता

यश काकडे, पवन खेडकर, कुणाल मिरगणे

इ. ६ वी

हमारी क्रिकेट टीम है। हर इतवार हम क्रिकेट की प्रॅक्टिस करते हैं। हमने क्रिकेट खेलने के लिए हमेशा की तरह ठीक समय पर इकट्ठा होने का फैसला किया था। हमारी टीम की साइकिल जोड़ियाँ रोड पर आगे-पीछे थी। आगे कुणाल था। सामने से तीन बड़े लडके आए। उन्होंने कुणाल को हाथ दिखाकर रोका और पूछा, “दोस्त, मुधोजी कॉलेज कहाँ है?” कुणाल ने रास्ता बताने का प्रयत्न किया पर उन्हें समझ में नहीं आया। इतने में मैं वहाँ पहुँचा। मैंने कहा, “क्या पूछ रहे हैं?” उनमें से एक लडका बोला, “तुम्हें मुधोजी कॉलेज पता है क्या?” मैंने कहा, “हाँ, मुझे मालूम है पर आपका क्या काम है वहाँ? आप कहाँ से आए हैं?” तो उन्होंने कहा, “हमारी अभी तलाठी के पद के लिए परीक्षा है। हम नगर से आए हैं। हम पहली बार यहाँ आए हैं और बहुत देर से कॉलेज ढूँढ रहे हैं। हमारी परीक्षा का समय नजदीक आया है।” तो मैंने जरा भी समय बरबाद न करते हुए उन्हें रास्ता बताया, “ऐसा करो भैया, यहाँ से सीधे जाकर दाहिने हाथ की ओर मुड़ना। फिर वहाँ से बाएँ हाथ की ओर मुड़कर सीधे जाना। वहाँ गिरवी नाका आएगा। फिर दाहिने हाथ की ओर पुलिस स्टेशन आएगा। उसके ही आगे बाईं ओर मुधोजी कॉलेज है।”

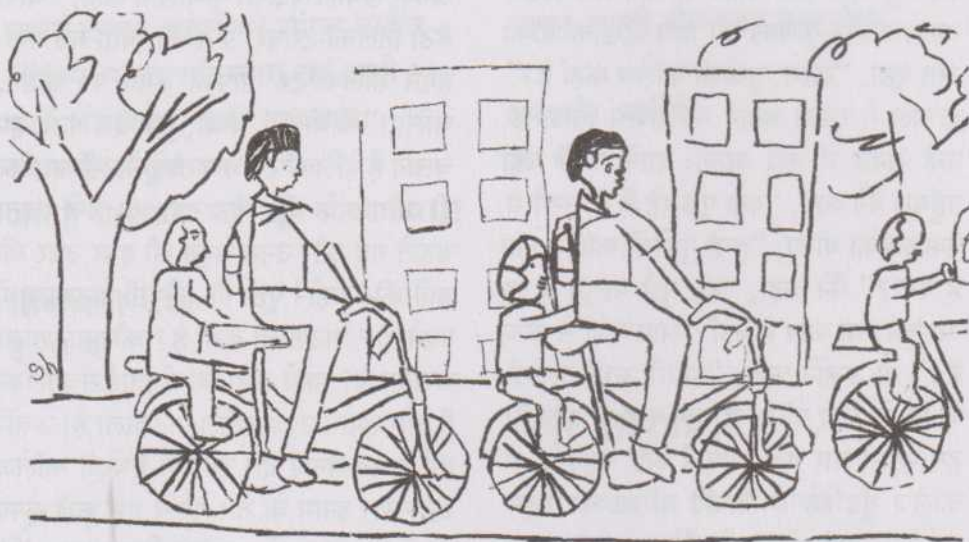
उन तीनों में से एक ने कहा, “अरे बाप रे! मतलब बहुत दूर जाना पड़ेगा।” दूसरे ने कहा, “जल्दी नहीं मिला तो पेपर का समय निकल जाएगा।”

हम तीनों को खेलने भी जाना था पर हमने अपना खयाल बदला। कुणाल ने कहा, “चलो बैठो हेलिकॉप्टर पर! पेपर की चिंता मत करो। हमारे हेलिकॉप्टर आपको समय पर छोड़ेंगे, चलिए।” वे बोले, “बच्चों, तुम पीछे बैठो, हम चलाते हैं हेलिकॉप्टर।” हम तीनों ने उन्हें साइकिलें दी और उनके पीछे बैठ गए। हम उन्हें रास्ता बताते गए और उनसे बहुत सी इधर उधर की बातें की। उन्होंने पूछा कि कौनसी पाठशाला में पढ़ते हो? पाठशाला कैसी है? कौन पाठशाला चलाता है? हमने कहा कि मंजूताई संचालिका हैं और हमारी उपक्रमशील पाठशाला है। उन्होंने हमें शुभकामनाएँ दीं। इतने में मुधोजी कॉलेज आ गया। इनाम के तौर पर वे हमें कुछ रूपए दे रहे थे। पर हमने मना कर दिया। कहा, “ये तो हमारा फर्ज है। अब हम वापस आने के लिए मुड़े तो देखा कि हमारी साइकिल की हवा बहुत कम हो गई थी। अब क्या करें? पीछे से आवाज आई, “अरे, ये छह रूपए तो लो, मना मत करना। हमारे कारण पहिए की हवा कम हुई। इन पैसों से तीनों अपनी साइकिल में

हवा भरवा लेना और हाँ, एक बार फिर शुक्रिया। तलाठी की परीक्षा में पास हुए तो पहला पेढे का बक्सा तुम्हारे लिए। धन्यवाद!” हमने भी बाय कहा और हमारे मित्र राजवीर के घर आए। वहाँ अमित और अभय आए हुए थे। हम समय पर नहीं आए इसलिए वे हम पर नाराज हुए थे। पर जब हमने पूरी हकीकत सुनाई तो उनका भी गुस्सा कम हुआ। फिर हम घर गए।

दूसरे दिन सोमवार को पाठशाला शुरू

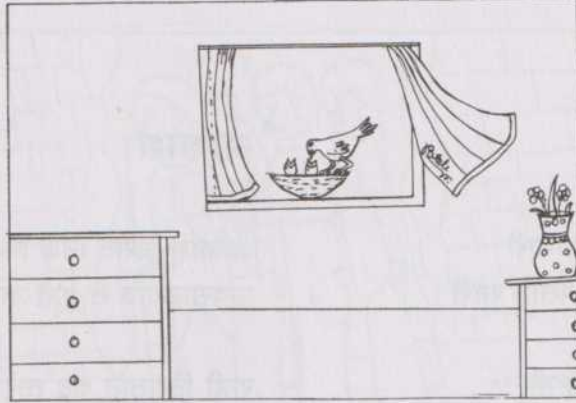
हुई। हिंदी की तासिका थी। शुभांगी ताई ने हिंदी का पाठ सिखाया। उस पाठ का नाम था सच्ची सहायता। पाठ पढ़ाने से पहले ताई ने हमसे प्रश्न पूछा कि तुमने किसी अनजान की सहायता की है क्या? कैसे? उस समय हमने उन्हें यह प्रसंग बताया। ताई ने भी हमें शाबाशी दी। ताई ने सभी से इस तरह जरूरतमंदों की मदद करने का आवाहन किया।

चिमण्यांचं माहेरघर

रुपल पाटोळे

इ. ६ वी

काही महिन्यांपूर्वीची गोष्ट. आमच्या घरातील एका छोट्याश्या खिडकीजवळ काही चिमण्या ये-जा करू लागल्या. खिडकीला आतून बारीक जाळी लावलेली होती. प्रथम या येणाऱ्या चिमण्यांकडे कुणाचे फारसे लक्ष नव्हते. पण नंतर लक्षात आले की चिमण्यांनी त्यांच्या घरट्यासाठी म्हणून ही जागा निवडली आहे. पाडाता पाहाता छोट्या काड्या, पाने यांनी घरटे बनवून ते आतून कापूस, पिसे, मऊ धागे यांनी उबदार बनवले. या घरट्यात चिमणीने अंडी घातली असावीत. बाहेरून ती दिसत नव्हती, परंतु थोड्याच दिवसात पिलांचा नाजुक चिवचिवाट ऐकू येऊ लागला.

चिमणा-चिमणी या पिलांना बाहेरून

गवतातून वेचून आणलेल्या छोट्या-छोट्या आळ्या त्यांच्या चोचीत घालून भरवायचे. आता सकाळी उजाडल्या-उजाडल्याच या पिलांचा चिवचिवाट वाढू लागला. आपले आईबाबा घरट्याजवळ येताहेत याची चाहूल लागताच पिले त्यांच्या दिशेने चोच उधडून जणू मला खूप भूक लागलीयेSS असे ओरडून सांगायची. चिमणा-चिमणी कसे कोण जाणे आपल्या पिलांना ओळखून त्यांना आळीपाळीने खाऊ घालायचे. खाऊन झाले की ही खादाड पिले पुन्हा ओरडायला मोकळी! पिले आई-बाबांना दमवून टाकायची अगदी! थोड्याच दिवसांत पिले गोल गरगरीत एखाद्या शेटर्जीच्या मुलासारखी बाळसेदार दिसू लागली. आकाराने

मोठी परंतु छोटी ही बाळे बाहेरच्या परिसराकडे
भीतीयुक्त कुतूहलाने पाहत. नंतर पिले जशी
मोठी झाली तशी आई-बाबा येईपर्यंत ती
घरट्यातून डोकी बाहेर काढून वाट पाहत.
हळूहळू ही पिले जवळ जवळच्या वस्तूंवर

उड्या मारून बसू लागली. पुढे तर रात्रीदेखील
या पिलांचे व चिमणा-चिमणीचे घरट्यात येणे
बंद झाले. पिले मोठी झाली बहुधा. झाडावर
राहण्याएवढी मोठी!

माझी आजी

माझी आजी खूपच भारी
शेतातील कामे जमतात सारी

बार्षी गावात राहते ती
ती आली की खूश होते मी

माझी आजी आहे साधी
रागवत नाही कधी

माझी आजी खूपच भोळी
मला करून देते तुपातील पोळी

मला आवडते माझी आजी
आमच्यासाठी वेगवेगळी करते भाजी

साक्षी कोळेकर
इ. ४ थी

आकाश

आकाश असते निळे निळे
पावसाळ्यात ते होते काळे

रात्री दिसतात चंद्र तारे
ढग पळती सुटता झुळझुळ वारे

कधी होतो ढगांचा गडगडाट
वीज कोसळताना होतो कडकडाट

आकाशात उडतात रंगीबेरंगी पक्षी
उडताना काढतात सुंदर नक्षी

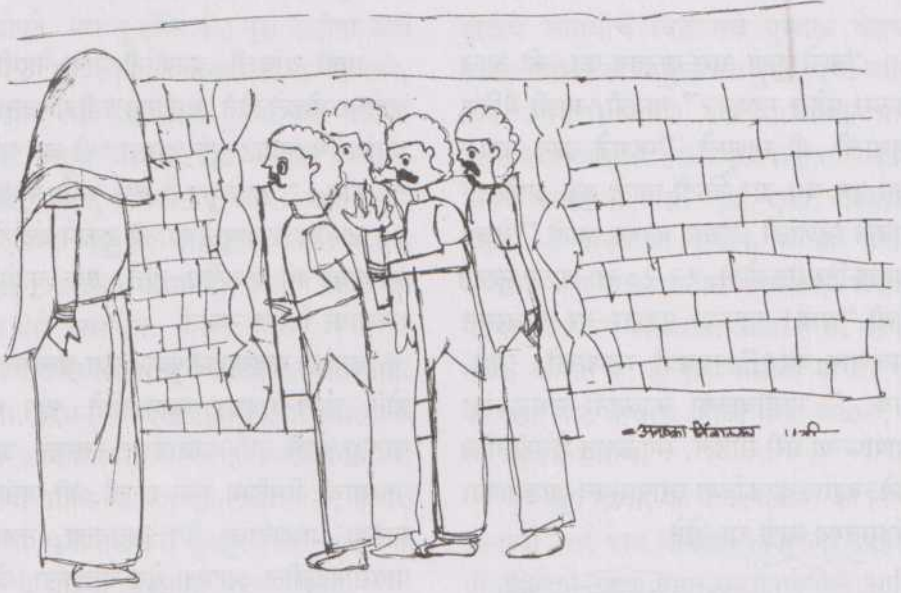
मला वाटते आकाशात जावे
मावळतीचे रंग बघावे

संजना पाटणे
इ. ४ थी

थॉमसनची गंमत

अनुष्का निंबाळकर

इ. ५ वी

रात्रीची वेळ होती. सर्वजण झोपले होते. सगळ्या गावात शांतता पसरली होती. मधूनच एक किंकाळीचा आवाज आला. वाड्याकडचे एक म्हातारे बाबा दार उघडून बाहेर आले. तेवढ्यातच परत एकदा कोणाच्या तरी किंकाळीचा आवाज आला. म्हाताऱ्या बाबांचं नाव होते थॉमसन. तो आवाज वाड्यातून येत होता. थॉमसन हे खूप भित्रे होते. ते लगेच गावात गेले आणि काही गावकऱ्यांना बोलावून आणले. थॉमसन म्हणाले, “वाड्यावरून किंकाळ्या ऐकू येताहेत.” “म्हाताऱ्याला चळ लागलाय,” म्हणत सर्वजण परत निघाले.

तेवढ्यात परत एकदा किंकाळी ऐकू आली. मग थॉमसन म्हणाले, “आता तरी विश्वास पटला का?” गावकरी म्हणाले, “हो, हो, खरंच की! तू म्हणतोस ते खरंच आहे. पण त्या वाड्यात भुतं आहेत.” “पण त्या आवाजाचं काय?” थॉमसननी विचारले, “चला आपण बघायला जाऊ.” गावकरी म्हणाले, “तू आहेस भेकड, तू तर येणारच नाहीस.” “तुम्ही बघा मी सर्वात पुढे असेन!” थॉमसन म्हणाले. “मग चला तर जाऊया,” गावकरी म्हणाले.

(पान नं २३ वर)

प्रश्नांची उत्तरे

ऋचिका कुंभार

इ. ७ वी

“ऋचे तुला असं वाटतय का, की आज पाऊस पडेल म्हणून?” गायत्री, माझी मैत्रिण म्हणाली. मी म्हणाले, “म्हणजे काय गाय? अगं ढग बघ ना! किती काळे कुट्ट आहेत.” गायत्री म्हणाली, “चल काका आले.” तेव्हा आम्ही तिसरीत होतो. १२.२० ला शाळा सुटली होती. “बाय! पाऊस पडला तर पावसात भिजणार का?” गायत्री म्हणाली, “हो, बाय...” गाडीवाल्या काकांनी सगळ्यांना आपापल्या घरी सोडले. सगळ्यात शेवटी मीच होते. कारण काकांच्या घरापासूनच थोड्याफार अंतरावरच माझे घर होते.

गाडी थांबली. काकांनी मला नेहमीच्या जागेवर सोडले होते. गाडीतून उडी मारताचक्षणी ढगांचा गडगडाट सुरू झाला. मी वर पाहिले तर काय..? काळेकुट्ट ते ढग. सर्वत्र सुनसान. १२.४५ वाजल्यामुळे सगळी दुकाने बंद होती. रस्त्यावर मी एकटीच होते. एक कुत्रंसुध्दा रस्त्यावर दिसत नव्हतं.

ढगांचा कडकडाट ऐकून फार घाबरून गेले होते. हृदय धडधड करत होते. खूप भीती वाटत होती. मी पळायला लागले आणि पावसाची रिमझिम सुरू झाली. मी जसजसा माझ्या धावण्याचा वेग वाढवला, तसतसा पावसानेदेखील आपला वेग वाढवला. जेव्हा मी जोरात पळायला लागले तेव्हा पाऊस रपरप रपरप पडायला लागला.

एका क्षणात मी ओलीचिंब झाले. मी गेट उघडून दाराकडे पळ काढला. दार जोरजोरात वाजवत म्हणाले, “मम्मी दार उघड! मी आहे.” मम्मी लगेच दार उघडत म्हणाली, “अगं हो, दार तोडतीयेस की काय? दम धीर आहे की नाही?” मी घरात येत म्हणाले, “अगं, खूप जोराचा पाऊस पडतोय म्हणून...” “दिदी, दिदी, चल ना आपण भिजूया,” माझा चुलत भाऊ गोट्या म्हणाला. “अरे गोट्या, दिदी आत्ताच आलीये. तूच बघ ती केवढी

भिजलीये. ती आजारी पडेल. तू झोप. ती पण झोपणारय.” मी क्षणातच म्हणाले, “अंगं मम्मी, हा पहिलाच पाऊस आहे ना गं. मी थोडावेळ भिजते आणि मग अंग पुसून जेवून घेते. तू झोप.” मम्मी म्हणाली, “ठीक आहे. तू भीज, मी झोपते. पण तू डोके नीट पुस नाहीतर सर्दी होईल.” मी आनंदाने उड्या मारत म्हणाले, “तू झोप. मी नीट डोके पुसेन. चल गोठ्या आपण भिजूया.” आम्ही दोघे पावसात भिजलो. येरे येरे पावसा, ट्विंकल ट्विंकल अशी बरीच सारी गाणी म्हटली. थोड्याच वेळाने पाऊस थांबला. कदाचित आमच्या गाण्याने काळे ढग पळून गेले असावेत.

ढगात लपलेला सूर्य लाजत लाजत बाहेर आला. इंद्रधनुष्यानेदेखील आपल्या सप्तरंगाची कला आकाशावर उमटवली. निसर्ग रंगीबेरंगी फुलांनी आणि हिरव्या पोपटी झाडांनी, हजारो रंगाच्या फुलपाखरांनी फुलून गेला होता. हे दृश्य मी माझ्या डोळ्यात साठवत होते.

काही दिवसांनंतरच असेच एक इंद्रधनुष्य मला दिसले. तेव्हा माझ्या मनात विचार आला, अरे हे इंद्रधनुष्य आणि आधी पाहिलेली इंद्रधनुष्येही सूर्याच्या विरुद्ध दिशेलाच होती. इंद्रधनुष्य हे सूर्याच्या शेजारी, वर किंवा खाली का दिसत नाही? ते फक्त सूर्याच्या विरुद्ध दिशेलाच का दिसते? दुसरा प्रश्न हा पडला की इंद्रधनुष्य का दिसते आणि तिसरा प्रश्न पडला की पाऊस पडल्यानंतरच इंद्रधनुष्य का दिसते?

मी हे प्रश्न माझ्या आईला विचारले तेव्हा ती म्हणाली, “या प्रश्नांची उत्तरे मला माहीत

आहेत, पण जर तू या प्रश्नांची उत्तरे स्वतःच शोधलीस तर मला फार आनंद होईल.” मी त्या प्रश्नांची उत्तरे शोधण्यासाठी बरीच सारी पुस्तके वाचली.

एकदा मी अशीच बेडवर बसले होते. आणि दादाचे सातवीचे विज्ञानाचे पुस्तक बेडवर पडलेले होते. वाऱ्यामुळे त्या पुस्तकाची बरीच पाने उलटली आणि नंतर अचानक पाने उलटायची थांबली. तसेच पुस्तक हातात घेतले आणि अचानक माझी नजर एका वाक्यावर पडली. ते वाक्य मी वाचले. ते असे होते— सूर्याचे किरण आकाशातील पावसाच्या थेंबातून गेल्यामुळे हे रंग मिळतात. आता हे रंग म्हणजे नेमके कोणते रंग हे पाहण्यासाठी मी तो पूर्ण परिच्छेद नीट वाचला आणि मला कळले, हे रंग म्हणजे सप्तरंग.

मग खूप विचार केल्यावर कळले की तिन्ही प्रश्नांची उत्तरे याच वाक्यात लपलेली आहेत. मी आनंदाने उड्या मारत मम्मीकडे गेले आणि म्हणाले, “मम्मी, मम्मी, मला त्या प्रश्नांची उत्तरे सापडली. सांगू का उत्तरे?” मम्मीदेखील आनंदाने म्हणाली, “व्वा शाब्बास! मला माहीत होते तुला नक्की उत्तरे सापडतील. सांग पाहू.”

मी म्हणाले, “हे बघ, पहिला प्रश्न होता, इंद्रधनुष्य सूर्याच्या विरुद्ध दिशेलाच का दिसते? दुसरा प्रश्न हा पडलेला की इंद्रधनुष्य का दिसते आणि तिसरा प्रश्न पडलेला की पाऊस पडल्यानंतरच इंद्रधनुष्य का दिसते? या तीनही प्रश्नांचे एकच उत्तर आहे. सूर्याचे किरण आकाशातील पावसाच्या थेंबातून गेल्यामुळे हे रंग मिळतात. तुला मी नीट समजावून सांगते.

सूर्याचे किरण आकाशातील पावसाच्या थेंबातून गेल्यामुळे सूर्याच्या विरुद्ध दिशेला इंद्रधनुष्य दिसते. हे पहिल्या प्रश्नाचे उत्तर. आता दुसऱ्या प्रश्नाचे उत्तर बघ. सूर्याचे किरण आकाशातील पावसाच्या थेंबातून गेल्यामुळे सात रंग दिसतात. त्याला सप्तरंग म्हणतात. आणि तिसऱ्या प्रश्नाचे उत्तर बघ. पाऊस पडलाच नाही तर सूर्याचे

किरण कशातून जातील? म्हणून पाऊस पडल्यामुळे इंद्रधनुष्य दिसते. आहे की नाही JSV!”

आई म्हणाली, “शाब्बास! तू सांगितलेली उत्तरे बरोबर आहेत. सांग मी तुला याचे बक्षिस म्हणून काय देऊ?” मी विचार करून म्हणाले, “अं... अं... एक पप्पी.”

आला पाऊस

पाखरू दिसेना नभात
वारा वाहे जोरात
वीज चमकते दारात
उजेड पडतो घरात

कोसळल्या पर्जन्यधारा
आला आला पाऊस आला
वायू खेळे तरूसवे
बळीराजा हा सुखावला

मोर नाचे वनात
डोंगरकडा दिसे खास
सरिता वाहे दुथडी भरून
आतुर भेटण्या सागरास

ढग नभात आनंदात
आषाढाचा रंग न्यारा
सण पंचमी घेऊन आला
गार गार श्रावण वारा

पेरिता बीज मातीत
पीक उगवते जोशात
अंग भिजवा घामानं
मोती चमकेल घरात

अभिलेश बनकर
इ. ५ वी

क्रीडामहोत्सव

सिध्देश ओतारी

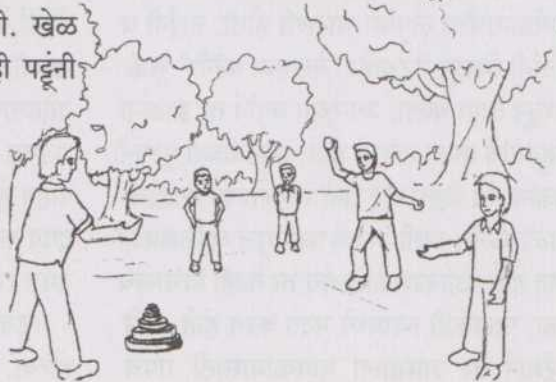
इ. ६ वी

क्रीडामहोत्सव जवळ आला तशी आमची उत्सुकता ताणतच गेली की कधी एकदा सुरू होतो! आणि शेवटी दहावीने वेळ सांगितली आणि एकच गलका उडाला. मनात नुसता आनंद, उत्साह दाटून आला होता. कोणकोणत्या खेळात भाग घ्यायचा याची चर्चा रंगात आली. चौथी-सातवी विरूध्द पाचवी-सहावी असे सामने होते. आणि खेळ होते, फनी गेम, रिले, लगोरी, कब्बडी, फुटबॉल, संगीत खुर्ची आणि क्रिकेट. सर्व मुले फार जोशात होती.

चौथी-सातवी विरूध्द पाचवी-सहावी या वर्गांमध्ये लगोरीचा सामना होणार होता. या सामन्यात जिंकणारा संघ विजयी ठरणार होता. आणि दुसरा संघ हारणार होता. सर्वांचे मित्र-मैत्रिणी त्यांना टाळ्या वाजवून प्रोत्साहन देत होते. सगळी मुले बाजूला बसली होती. आणि खेळातील मुले मैदानात उतरली होती. खेळ तर फार करामती होते. पहिल्या काही पडूनी

टॉस उडवला. यामध्ये पाचवी-सहावी या संघाने टॉस जिंकला. त्यामुळे पाचवी-सहावीच्या मुला-मुलींना ओरडायला एक चान्स मिळाला.

सुरुवातीला चौथी-सातवी संघ चेंडू पकडण्यासाठी उभारले. माझ्या संघातल्या मुलांनी चेंडू टाकला. चौथी-सातवी संघात चेंडू पकडणारे तरबेज अन आमच्या संघात मात्र चेंडू फेकणारे तरबेज होते. आम्ही सगळे चिंतेत पडलो आणि त्याक्षणी तो चेंडू लागला. चौथी-सातवी आता दामटून खेळत होती. चौथी-सातवी संघाने आम्हाला बॉल मारला पण तो हुकला आणि बराच लांब गेला. तो तेथे पोहचेल्यंत आमची लगोरी मांडून झाली आणि चक आम्हाला एक गुण मिळाला. शाळेतील सर्व मुलांनी टाळ्यांचा गजर आणि आरडाओरडा करून आमच्या संघाला उचलून धरले!

दगूड

तन्मय मोरे

इ. ७ वी

१८ फेब्रुवारीला वेगवेगळ्या देशातील ग्रॅनी व काही शिक्षक शाळेत येणार होते. म्हणून आम्ही सात-आठ दिवस आधीच शाळा सजवायला आणि कार्यक्रमाच्या दृष्टीने जोरदार तयारी सुरू केली. सगळ्या मुलांमध्ये व शिक्षकांमध्ये उत्साह निर्माण झाला होता.

त्या कार्यक्रमासाठी मधुराताईनं एक खास मुलांच्या मोकळेपणाबद्दल गाणं लिहिलं होतं. ते गाणं आम्ही कार्यक्रमाला म्हणणार होतो. त्या तयारीमध्ये माझाही सहभाग होता.

सर्व मुलं आपापल्या आवडीनुसार काम करित होती. काही मुलं सोल रूम सजवत होती, काही मुलं वर्ग सजवत होती, तर काही मुलांना दगड रंगवायची असल्यामुळे ती दगड रंगवत होती. नववीची मुलं शाळा रंगवायला मदत करत होती. आणि काय! सगळीकडे त्या कार्यक्रमाचीच लगबग चालली होती. ताईनी व मुलांनी मिळून गेटबाहेर 'वेलकम कॉनर' चक्र सारवून तयार केला. आमच्या वर्गांनं तर झाडांना बाहुल्याच करून टाकलं होतं. आठवीच्या मुलांनी झाडांना रंग दिला व त्यांना रंगवलेल्या दगडांची आळी केली. अशी अनेक कामं मुलं व शिक्षकही करत होते. आकाशकंदिलांचं तर काही विचारूच नका. पालकही त्यामध्ये मदत करत होते. माने कुटुंबांनं तर आम्हाला बागकामासाठी रोपंच

रोपं दिली. त्या फुलांचे रंग पाहून तर आम्हा सर्व मुलांचं भानच हरपून गेलं.

आता ती फुलझाडं लावण्यासाठी आम्ही पटापट जागा ठरवल्या. काही रोपं आम्ही स्टाफरूमसमोर तर काही कुंड्यामध्ये लावली. आता आमचा मोर्चा ग्रंथालयासमोर असणाऱ्या मोकळ्या जागेकडे वळला. तिथल्या जागेच्या कडेला आम्ही रोपं लावण्याचं ठरवलं. संज्योतताईंच्या हाताच्या दोन दोन वितींचं अंतर राखून आम्ही तेथं जोमानं खणायला सुरुवात केली. आमचे सात-आठ खड्डे पाडून झाले असतील, तेव्हाच खणता खणता एक दगड माझ्या खुरप्याला लागला. त्यावेळी खड्डे खणायला मी, हर्षवर्धन, परिक्षित, अविरत, प्रसाद व संज्योतताई होतो. आम्ही दगड काढण्यासाठी खूप प्रयत्न केले. परिक्षित दगड ओढता-ओढताच धप्कन खाली पडला. एकदा मी आणि हर्षवर्धन दगड ओढताना एकमेकांना धडकलो. ही आमची धडपड संगीताताई, पोटली ताई व मयूरीताई पाहत होत्या. त्यांनीसुद्धा आम्हाला मदत म्हणून दगड काढण्याचा प्रयत्न केला. पण कसलं काय! दगड जागचा ढिम्मसुद्धा हालत नव्हता.

इतका वेळ ही गंमत संज्योतताई बघत होत्या. मग त्या आमच्या जवळ आल्या व

त्यांनी त्या दगडाचा अंदाज घेतला. त्या म्हणाल्या, “हा दगड तुम्हाला खुरप्यानी सहजी निघणार नाही. त्याला कुदळच लागेल.” मग आम्ही कुदळ आणली. संज्योतताईंनी त्या दगडाच्या बाजूनं खणायला सुरुवात केली. हळूहळू दगडाचं एक टोक मोकळं झालं. तिथं त्या मोकळ्या झालेल्या जागी कुदळीचं एक पातं घालून ताईंनी ताकद लावून ते जोरात खेचलं. तसा तो भलामोठा दगड

चुटकीसरशी बाहेर आला.

आमची ती अर्ध्या तासाची मेहनत कुदळीच्या अटकळीमुळे पाच मिनिटात सफल झाली. आम्हाला खूप आनंद झाला. आम्ही तिथं एक टुमदार रोप लावलं.

त्यानंतर झेंड्याजवळ रोप लावताना योगायोगानं तसाच भला मोठा दगड...!

थॉमसनची गंमत (पान नं १७ वरून)

थॉमसन भीत भीत वाड्यात शिरले. तेवढ्यातच त्यांना एक डोक्यावर पदर घेऊन बसलेली बाई दिसली. थॉमसन तिच्या जवळ गेले आणि तिच्या डोक्यावरचा पदर काढला. बघतात तर काय, ती त्यांची बायको होती. त्यांनी तिला विचारले, “तू तर मुंबईला गेली होतीस ना!” मग बायको म्हणाली, “मला तिथे एक माणूस भेटला. तो म्हणाला की मला

एखाद्या जुन्या वाड्यात एका भुताच्या मालिकेचे शूटिंग काढायचे आहे. मग आम्ही लगेच दोनची एस्टी पकडून गावाला आलो. रात्र झाली होती पण तो माणूस म्हणाला की भुताच्या मालिकेचे शूटिंग रात्रीच छान होते.” मग थॉमसन म्हणाले, “तरी मी म्हणतोय वाड्यातून आवाज कसा येतोय.” मग सर्वजण हसू लागले.

देवळे आणि माकडे

वैष्णवी पिसाळ

इ. ६ वी

आम्ही अष्टविनायकाला गेलो होतो. आम्ही पहिल्या दिवशी ५ गणपतींचं दर्शन केलं- मयुरेश्वर, सिध्दीविनायक, महागणपती, विघ्नेश्वर, व लेण्याद्रीचा गिरजात्मज. जेव्हा आम्ही लेण्याद्रीला गेलो तेव्हा तेथे खूप मजा आली.

आम्ही गाडी लावून डोंगरावर चढत होतो. आम्ही माझ्या आईची पर्स घेतली होती. तेथे एक बाईने सांगितले, “वरती जाताना काही घेऊन जाऊ नका.” आम्ही म्हणालो, “का?” ती बाई म्हणाली, “वरती माकडे आहेत. ती माकडे कुठली ही वस्तू ओढून घेतात.”

आम्ही तिच्या म्हणण्याप्रमाणे कुठलीही वस्तू वरती घेऊन गेलो नाही. फक्त पिण्याच्या पाण्याची बॉटल घेतली होती. वरती गेल्यावर पाहिले की तेथील माकडे कोणाची तरी बॉटल ओढत होती. कोण नारळ खात होती. मी अशी माकडे अजून कधी पाहिली नव्हती. माझ्या आईने बॉटल लपवून ठेवली. पण ती माकडे एकदम हुशार! त्यांचं सगळ्यांवर लक्ष होतं. आणखी एक माकड आले व बाटली ओढू लागले, पण त्याला ती बाटली घेऊन दिली नाही. मग तिकडून एक माकड जोरात आले व बाटली ओढू लागले. ते माकड हड्डालाच पेटले! मग देऊन टाकली ती बाटली.

मी खूप घाबरले होते. मला वाटलं ती माकडं येतील आणि माझ्या हातातला जो प्रसाद आहे तो घेऊन जातील. पण तसे झाले नाही. आम्ही देवळातून गाडीकडे जात होतो तेव्हा माकडांनी एका बाईच्या गळ्यातील चेन ओढून घेतली, एका बाईची पर्स ओढून घेतली, आणि त्या पर्सची चेन हाताने उघडून बघत होती की आत खायला काय आहे. मला तर असं झालं होतं की मी कधी खाली जातेय!

मग आम्ही जेवण करून शिवनेरी गडावर गेलो. तिथे बघण्यासारखे काही खास नव्हते. तेथे भवानी मातेचे मंदिर, मस्जीद, शिवाजी महाराजांचा पाळणा होता. बाकीचे सर्व पडलेले होते. शिवनेरी गडावर जाऊन आल्यावर पहिल्या दिवशीच्या शेवटच्या गणपतीचे म्हणजे विघ्नेश्वराचे दर्शन केल्यावर आम्ही तिथेच मुक्काम केला.

दुसऱ्या दिवशी उरलेल्या तीन गणपतींचे दर्शन घ्यायला निघालो. आम्ही आधी भीमाशंकरला गेलो. जात असताना वाटेत करवंदाची खूप झाडे होती. आम्ही खूप करवंदं खाल्ली. तीन पिशव्या करवंदं भरूनसुद्धा घेतली. तेथून जाताना घनदाट जंगल होते. मला तिथे छान वाटत होते. खूप हिरवळ होती. तेथे

पोहचल्यावर तेथेसुध्दा माकडे होती. पण ती माकडे लेण्याद्रीच्या माकडांसारखी नव्हती.

ती माकडे पायांजवळ बसली तरी काहीही वाटत नव्हते.

चिडिया

श्रुती गांधी

इ. ६ वी

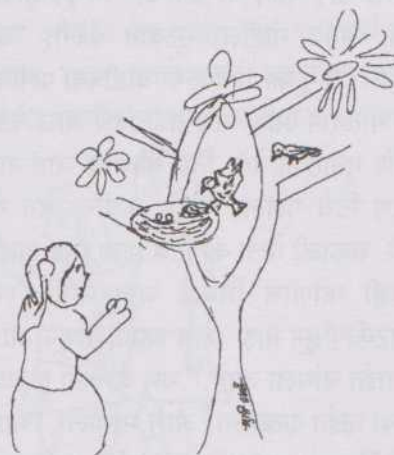
हमारे घर के पीछे बगीचा है। बगीचे में पंछी आते हैं। उस बगीचे में कडीपत्तों का पेड़ है। उस पेड़ पर चिडियों का घोंसला है। हम घर से बाहर आते हैं, तो चिडिया की आवाज चिव चिव आती है। घर के अंदर जाते हैं तो चिडिया की आवाज कम होती है।

मैं पेड़ के पास गई तो मुझे चिडिया का घोंसला दिखाई दिया। घोंसले में चिडिया के अंडे थे। दो-तीन दिनों के बाद उस घोंसले में चिडिया का बच्चा दिखाई दिया। मुझे लगा चुपचाप फोटो खींचूँ पर नहीं खींचा।

इतने में हवा, बारीश आई तो चिडिया के पंख फड़फड़ाने की आवाज आई। वह बच्चा घोंसले के बाहर आया तो इधर उधर देखने लगा। पेड़ के घोंसले के पास कोई भी कुछ भी

ना करे इसलिए उसकी माँ चिव चिव कर रही थी। वह बहुत चंचल थी।

दस-पंधरह दिनों के बाद बच्चे को पंख फड़फड़ाकर उड़कर जाते हुए मैंने देखा। मन में लगा कि अब कब कोई चिडिया अपना घोंसला बनाने के लिए हमारा घर चुनेगी?

आशू व मित्र

जिऊ निमकर

इ. ८ वी

या वर्षी आशूच्या मामाने आशू व त्याचे मित्र पिकी, राम, मनू आणि राजू यांना त्याच्या गावी कोकणात बोलावले होते. सुट्टीच्या दुसऱ्या दिवशी आशूचे बाबा या सगळ्यांना घेऊन मामाच्या गावाला निघाले. मामाकडे पोहचताच हातपाय धुवून सगळे आंबे फस्त करायला बसले. आशूला त्याच्याच वयाचा एक मुलगा मामाला आंबे रचायला मदत करताना दिसला. मामीने सांगितले, “हा गंगाताईचा मुलगा गणू आहे. तो तुम्हाला आपली वाडी दाखवेल.” लवकरच सगळ्यांची गणूबरोबर गट्टी जमली.

एक दिवस दुपारी सगळे खूप कंटाळले होते. पिकी म्हणाली, “गणू तू गोष्ट सांगणार होतास ना? सांग ना प्लीज!” गणूने होकार दिला आणि गोष्टीला सुरुवात केली. “अरे तुम्हाला सांगू का, आपल्या वाडीच्या पलीकडे एक माळरान आहे. रोज रात्री तिथे जाळ पेटतो आणि भुताटकी येते. तिथे कोणीच जात नाही कारण तिथे गेलेला माणूस कधीच परत येत नाही. सकाळी गेला की तिथे फक्त राख असते. आम्ही कोणीच तिकडे जात नाही. त्या भुताटकीपासून माझं रक्षण व्हावं म्हणून आईने हा ताईत बांधला आहे.” गणू थांबला व त्याने त्याचा ताईत दाखवला. आशू म्हणाला. “माझा नाही विश्वास बसत!” राम आणि मनूही तसंच

म्हणाले पण पिकी थोडी घाबरली होती. राम म्हणाला, “आपण आज रात्री तिथे जाऊया का?” आशू म्हणाला, “मस्त! मलापण एकदा भूत बघायचंय.” गणू सुरुवातीला चाचरला, मग तोही तयार झाला.

४ वाजता फिरायला जातो असे सांगून सगळे माळरानावर गेले. एकदोन मोठी झाडे व झुडपे बघून तिथे लपून बसले. अंधार पडला. सगळे आता श्वास रोखून काय घडते ते पाहू लागले. एका गाडीचा आवाज आला. त्यांच्याजवळ गाडी येऊन थांबली. त्याच्या मागोमाग एक ट्रकही. थोड्या वेळाने गाडीतून एक साहेब उतरला. माळरानाच्या दुसऱ्या टोकावरून गावातली काही माणसे येताना दिसली. त्यांची तोंडे झाकलेली होती. त्यांनी लाकडे आणली होती. त्यांनी चार बाजूला जाळ पेटवला, साहेबांशी बोलणी केली व ते कुठेतरी निघून गेले. सगळेजण स्तब्ध होऊन पुढे काय घडणार याची वाट बघू लागले. ती माणसे परत आली. आता त्या प्रत्येकाच्या पाठीवर पोते होते. त्यांनी साहेबांपुढे पोती उघडली तर काय! त्यात आंबे होते, गावातल्या सगळ्या वाड्यांमधून चोरून आणलेले! यांना थांबविले

(पान नं २८ वर)

खरी कमाईचा अनुभव

सई फौजदार

इ.६ वी

दर वर्षी आपली शाळा खरी कमाई हा उपक्रम राबवते. हा उपक्रम ५ वी ते ८ वी च्या मुलांसाठी असतो. ५ वी व ६ वी ची मुले (स्काऊट + गाईड) वैयक्तिक स्तरावर खरी कमाई करतात. आम्ही पाचवीत होतो. खरी कमाईची पहिलीच वेळ होती. त्यामुळे अनुभव नव्हता. आमची गाडीही जरा डगमगली. माझ्याबरोबर माझ्या ४ मैत्रिणी होत्या. आम्ही पहिल्यांदा माझ्या घरी काम केले. काही ठिकाणी तांदूळ, गहू, असे धान्य निवडले, शेंगा सोलल्या. काही ठिकाणी कपडे वाळत घातले.

माझ्या मैत्रिणीचा मोठा बंगला होता. बंगल्याचे आवारसुद्धा खूप मोठे होते. आम्ही सगळ्याजणी तेथे गेलो. घरी फक्त त्या एकट्या

काकू आणि त्यांची दोन लहान मुले होती. आम्ही त्या काकूंना खरी कमाईबद्दल सांगितलं. त्या म्हणाल्या, झपुढच्या बंगल्यासमोरचा आवार झाडून घ्या. मी पैसे देईन. आम्ही घराशेजारचे झाडू घेतले आणि कामाला सुरुवात केली. आम्हाला जवळ जवळ ते सगळं झाडायला अर्धा तास लागला असावा. आम्हाला वाटलं त्या काकूंना कौतुकवाटेल. त्या आम्हाला प्रत्येकी पाच पाच रुपये तरी देतील. पण त्यांनी आम्हाला प्रत्येकी एकच रुपया दिला. आमचा पचकाच झाला! पण नंतर नंतर आमची खरी कमाई वाढत गेली. आम्हाला खूप आनंद झाला.

आमच्या घरापासून थोड्याच अंतरावर एका आजींचं घर आहे. त्या ९८ वर्षांच्या आहेत. त्यांना सगळे पणजी आजी म्हणतात. माझ्या आजीने आम्हाला काय काम सांगितले

असेल बरं? ती म्हणाली, झट्या पणजी आजी बसल्या आहेत ना, त्यांना डोक्यात गजरा माळायला खूप आवडतो. पण त्यांना दिसतही नाही आणि ऐकूही येत नाही. तर मग तुम्ही असं करा, बागेतली कोणतीही वासाची फुलं तोडा आणि त्यांना गजरा करून द्या. त्यांना खूप आनंद होईल. आम्हीपण तसंच केलं. पटापटा फुलं तोडून सगळ्यांनी मिळून गजरा तयार केला आणि त्या आजींना दिला. वासावरून त्यांना

शंका आलीच की इथं फुलं आहेत म्हणून. पण आम्ही जेव्हा त्यांच्या डोक्यात गजरा माळला तेव्हा त्यांच्या चेहऱ्यावरचा आनंद बघण्यासारखा होता. त्या पणजी आजींनी आम्हाला भरभरून आशीर्वाद दिले. हीच आमची सगळ्यात खरी कमाई आहे.

आशू व मित्र (पान नं. २६ वरून)

पाहिजे असा विचार गणूने व सर्वांनी केला.

आशू म्हणाला, “ऐका. मी आणि राम जाऊन त्या ट्रक आणि गाडीची हवा काढतो. गणू, तू जाऊन मामा व सगळ्यांना बोलावून आण. आणि पिंकी व मनु, तुम्ही इथूनच त्या लोकांकडे लक्ष ठेवा. जा गणू, कोणाचेच इथे लक्ष नाहीये.” गणू निघून गेला. आशू व राम यांनी त्या टायर्सची हवा काढून टाकली. अजूनही आंबे आणणे चालूच होते. दहा मिनिटांनी मनु व पिंकीच्या मागे काहीतरी खुडबुड झाली. दोघांनी दचकून मागे पाहिले तर तिथे गणू उभा होता व त्याच्या मागे मामा व बरेचजण काठ्या घेऊन आले होते. आशू व राम परतल्यावर सगळ्या मोठ्या माणसांनी त्या लोकांना पकडून भरभरून चोपले व त्यांचे बुरखे काढले तर ते

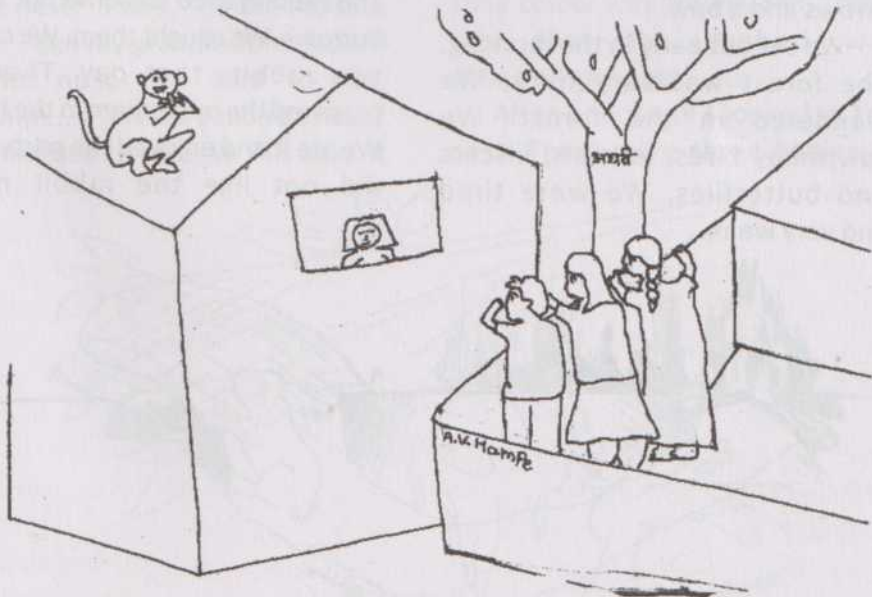
गावातलेच काही लोक होते. ते त्या साहेबाला हापूस आंबे चोरायला मदत करत होते. मामाने त्या सर्वांना पोलिसांच्या हवाली केले व सर्वांना खूप सारी बक्षिसे या लोकांना पकडून दिल्याबद्दल दिली.

On That Day

Atharva Hampe
7th

On that day my mother, sister and I went to our terrace. My mother was giving water to the plants. My sister was talking with her friend and I was eating chapati roll. Suddenly a monkey came to my sister's friend's terrace. My sister went down and brought some bananas for the monkey. The monkey started eating bananas.

I was teasing it. So it got angry and jumped on our terrace. My mother, my sister and I were scared and ran inside the house. We shut the door. But the monkey's tail got caught in the door. Then I opened the door and the monkey ran away.

Rabbit Hunting

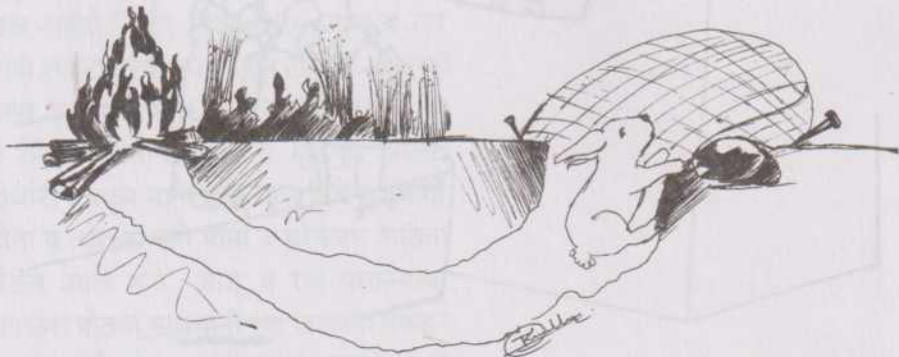
Vaibhav Beldar

10 th

Once I went to my uncle's village. It was summer season. School was closed. My uncle and his two sons had a habit of hunting. We decided to go hunting. My mother was not ready to allow me to go. Yet I went with my uncle. Uncle's two sons also came with us. We took two hunting dogs with us. There was a hunting net too. We took other hunting things like an axe, arrows and a bow.

We set out early in the morning. The forest was very thick. We wandered in the forest. We saw many birds, animals, insects and butterflies. We were tired and very weak.

We had lunch at noon time. Then we reached the hunting ground at last. We saw rabbits' burrows. We searched many burrows. It was a colony. There were many holes around it. We collected many dry sticks from the trees. Then we tucked them around the burrow in 'v' shape. We collected dry grass and made a fire. The smoke went in the burrows. There were flames as well as smoke. The rabbits tried to come out of the burrows. We caught them. We caught two rabbits that day. Then we prepared the meat there in the forest. We ate it and enjoyed the party. But I did not like the rabbit meat.

Sunbird

Avirat Kachare
7th

I like birds. I am going to write a nice sunbird experience.

In our garden there was a hibiscus tree. On that tree there was a small nest. First I thought which bird's nest could this be? Then I went to my grandmother and said, "In our garden there is a small nest, but which bird's nest could it be?" Then I went to the garden with my grandmother. Grandmother asked, "Where is the nest?" I said, "On the hibiscus tree." Then my grandmother looked at the nest and said to me, "Hmmm....! This is a sunbird's nest."

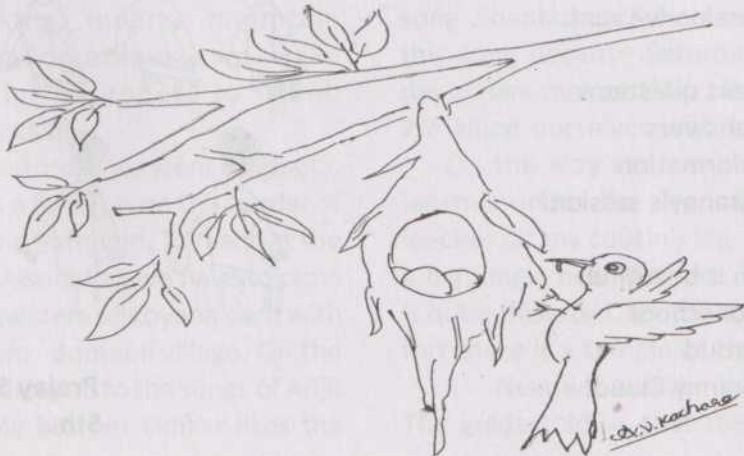
I decided to observe this nest. It

was made of dry grass, pieces of cloth and cotton. I observed that bird. Its beak was black.

Its head and tail were also black. Its front was yellow and white. Its eyes were red and black. Its beak was very sharp and long. That bird was collecting some food and eating it.

I woke up early in the morning next day and went to the garden and peeked in the nest. I saw four eggs. Their colour was brownish red. Then I saw that the sunbird was sitting on the eggs.

After one week I looked in the nest. There were three babies of

the sunbird. But where was one baby? I looked behind the nest. There was an egg and this egg was crashed.

All the babies' eyes were very big compared to their heads and the colour of their eyes was black. All the babies had no feathers, only soft and pink skin. The babies were very cute and small. The babies' mother or father was collecting food for the babies and feeding them.

I liked this family very much.

When I woke up next day and went to the garden, I thought that I would take one baby and take care of it. But when I looked in the nest I didn't see any babies, mother or father. This family had flown away. I will never forget this family! Then I took that nest and kept it in our home. This nest is reminiscence of the sunbird!

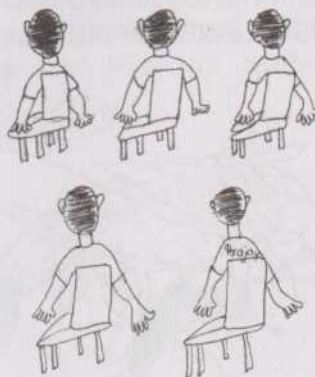
We like Granny Cloud

We like Granny Cloud
We like Granny cloud
Oh my friends,
We like Granny Cloud!

We play Hangman
We discuss our plan
We make fun
for the session we run!

Granny asks questions
We give answers
We get information
We like Granny's session!

Sole room is beautiful
We like our school
We feel proud
We like Granny Cloud!

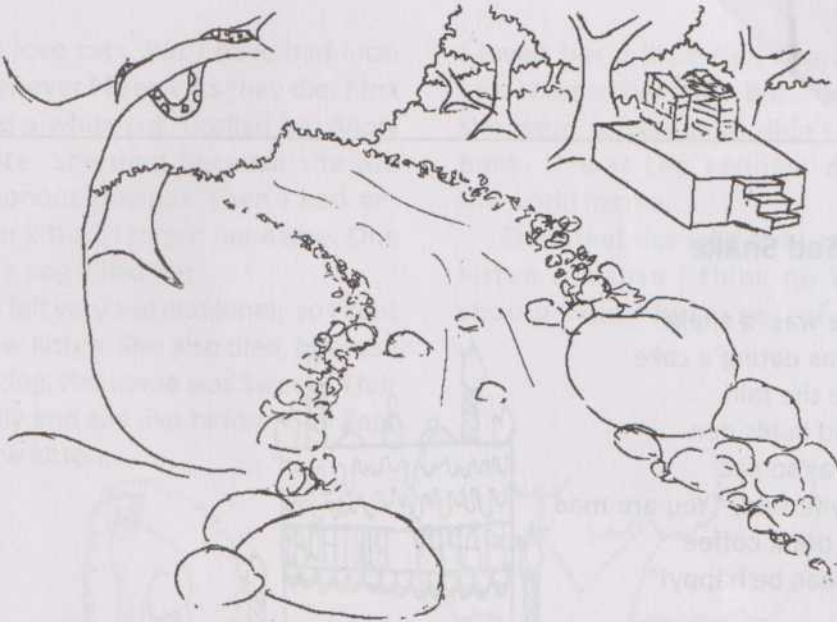

Prajay Shinde
5th

A Memorable Trek

Chaitanya Raut

8th

Trekking means mountain climbing. Sometimes we take the help of ropes to climb the mountains.

Last Saturday we went to Vasota. Vasota is a fort. It is on the border of Satara and Ratnagiri. To reach at the base of Vasota fort we have to cross the backwaters of Koyana dam with boat, from Bomnoli village. On the way we listened to the songs of Arijit Singh. My brother Omkar likes the

song 'Shanivar rati'. He said, "I like this song because Saturday is the day of Hanuman and I like Hanuman". We killed ourselves with laughter.

On the way there were many leeches under the dry leaves. Six leeches bit my cousin's leg. There is a big jungle near the fort. The way is quite deserted. On the top of the fort there is a temple of Hanuman.

Next we saw the Babu Cliff. The guide told us that the person

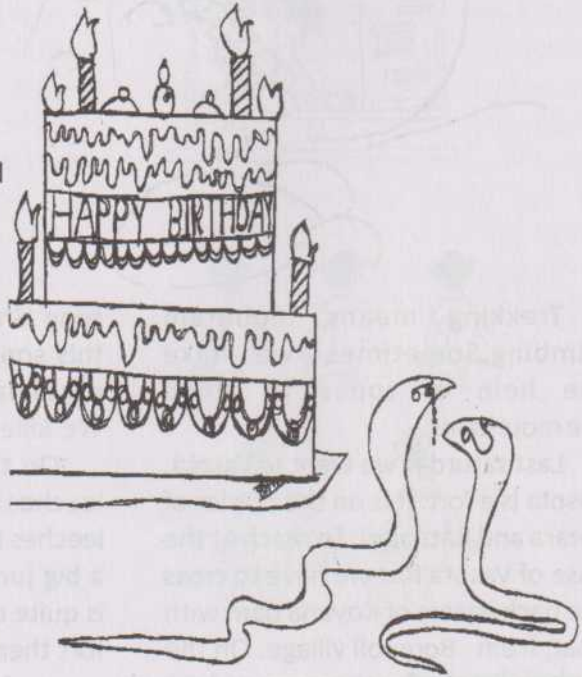
named Babu jumped from this cliff to escape from the enemy who attacked the fort. Then we saw different parts of the fort. From one cliff we could see our boat

floating in the backwaters from where we started our trek. We had walked more than three kilometers from the boat to the top of the fort! This was a very memorable trek.

The Sad Snake

There was a snake
He was eating a cake
Came the rain
He hid in his den
He was so sad
His wife said, "You are mad
Let's drink coffee
My dear, be happy!"

Tasmiya Momin
6th

Bad Luck

Vaishnavi Ghanwat

7th

I love cats. But I have bad luck. Whenever I keep cats they die. First I had a white cat. I called her Snow White. She died because she ate poisonous powder. Then I had another kitten. I forgot her name. One day a dog killed her.

I felt very sad and lonely so I kept a new kitten. She also died, because of a dog. Her name was Sweetie. I felt lonely and sad like before. So I kept a new kitten.

I loved her, I liked her, I cared for her. I named her kitty. But... one day she went to play and didn't come back. It was the saddest day in the world for me...

From that day I did not keep any kitten because I think no kitten should die because of me!

Walk with My Hen

Sonali Kakade

10th

All my friends said to me, "You are mad!" when I told them the story of my walk with my hen. It was such a mad deed!

My father had brought a hen to keep as a pet bird. She was very fat. Her colour was brown. When all the birds and hens woke up, my hen also woke up. I heard some sound from her. She wanted to go out. But she was new to this area. So she could get lost if I let her out. Suddenly I had an idea. I had seen people go out to walk their dogs in the morning. Then my mind said to me, "You can also go for a morning walk with your hen." I had a string. I tied it to my hen's leg. Then we went for a morning walk.

All the people on the road laughed at us. But we still walked on. Then we reached an open place. Some hens and cocks were already there. My hen started scratching on the ground and eating. Suddenly some cocks attacked my hen.

For some time I didn't know what was happening. Then I picked up some stones and threw them at the cocks. The cocks ran away.

But my hen was terrified and she tried to run away. But her string was in my hand. So I also ran after her. Finally I managed to stop her, picked her up in my hand, and returned home.

From that day I decided that I will never go for a morning walk with any hen.

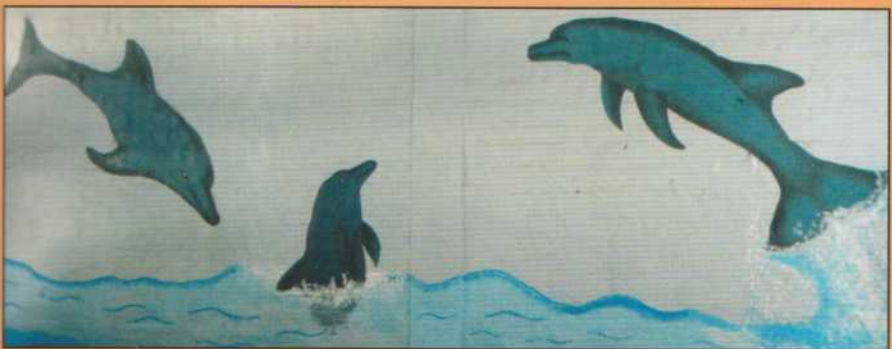
सातवीच्या वर्गातील नीलमोहर व पाकोळया

इयत्ता दहावी

चौथीच्या वर्गातील फुले व फुलपाखरे

सातवीच्या वर्गातील डॉल्फिन

इयत्ता आठवीच्या वर्गात मुले भित्तिचित्र काढताना

पाकोळ्यांच्या सान्निध्यात इयत्ता सातवी